

Maailmanparantaja

TEKSTI HEIKKI SIHTO • KUVA JARI SOINI

Vilunki ei vetele

Elämmekö jo vaihtoehtodellisuudessa? (MS: Vai "totuuden jälkeistä aikaa"?)

Emme, jos se on yhä pitkälti oma valintamme. Valitsemalla uutislähteensä ja suhtautumalla esimerkiksi sosiaalisen median kanaviin ja sisältöihin terveen kriittisesti voi olla osaltaan pantoamassa ns. "totuuden jälkeistä aikaa". Tässä ajassa haasteen käyttäytymisellemme luovat sosiaalisten medioiden kaupalliset algoritmit ja yksityisyyttämme kaventava käyttäjäprofiointi. Vaaditaan edelleen ponnisteluja nähdä oman kuplansa ulkopuolelle ja ymmärtää erilaisuutta.

Voitaako mehevä vale julkisuuspelissä tylsän faktan?

On näyttöä että mehevä huhu leviää esimerkiksi sosiaalisessa mediassa faktatietoa ja tarkistuksia huomattavasti laajemmin. Tähän voimme kuitenkin jokainen itse vaikuttaa. Älä anna kenenkään käyttää sinua hyväksien väärän tiedon levittäjinä. Älä jaa erityisesti "liian hyvää ollakseen totta" - tyyppistä tunteisiin vetoavaa materiaalia. Kehitä medialukutaitoasi ja jaa vaikka faktantarkistuksia Faktabaarista.

Onko maahanmuutto lisännyt "vale uutisia"?

Maahanmuuton on todettu ainakin Euroopassa lisänneen populistista liikehdintää. Sen suhteesta vale uutisten määrän kasvuun en ole nähnyt tutkittua tietoa. Faktabaari on Haaga-Helion journalistiopiskelijoiden kanssa ollut tarkistamassa aiheesta käytyä keskustelua 2016. Lisäksi nettissä toimii mielenkiintoinen

joukkoistuskanava Huhumylly.info, jonne voi rekisteröidä tarkistetut huhut.

Mikä on faktan suurin uhka?

Fakta voidaan käyttää väärin – aiheuttamaan hämmennystä, mitä avoimuuteen perustuva ja faktan kontekstin huomioiva faktantarkistus pyrkii hälventämään.

Kuinka paljon kevään kuntavaaliehdokkaat puhuivat faktan vierestä?

Faktatietoa ei juurikaan ollut tarjolla. Faktabaari pyrki kiinnittämään pelotteella ennaltaehkäisemään tahatonta ja tahallista väärän tiedon levittämistä vastaamalla tarkistuspyyntöihin

ja tarkistamalla erityisesti puoluejohtajien televisiossa esittämiä väitteitä asiantuntijoiden ja muiden katsojien kanssa. Faktabaarin joukkoituspalkinnon vaikuttavimmasta ja ennen kaikkea

systemaattisimmasta faktantarkistushankkeestaan voittanut Turun yliopiston tutkijaryhmä totesi, etteivät "puolueet juuri valehtele vaaliohjelmissaan". (Tosin niiden faktapohjaisuudesta

kertoo että vain noin 4 % ohjelmien lauseista oli tarkistettavissa faktantarkistuksen keinoin. Tästä voi vetää sen johtopäätöksen että ensisijaisesti pyrittiin vaikuttamaan tunteisiin.)

**”Kehitä media-
lukutaitoasi.**

MIKKO SALO

- ◆ Yksi Faktabaarin ja sen sisäpalvelu Debattibaarin perustajista
- ◆ Faktabaari vahtii vaalihankeissaan poliittisten toimijoiden puheiden totuudenmukaisuutta sekä puuttuu mediassa esitettyihin puolitotuuksiin, myytteihin ja urbaanilegendoihin.
- ◆ Faktabaari tutki kevään kuntavaaliehdokkaiden puheiden totuudenmukaisuutta.
- ◆ Faktantarkistuspalvelu Faktabaari syntyi talvella 2014. Samana vuonna se valittiin vuoden journalistiseksi teoksi.
- ◆ Debattibaari on argumentoidun ja ajankohtaisen asiantuntijakeskustelun alusta, jonka sisältöjä moderoidaan ja jaetaan sosiaaliseen mediaan journalistisesti. Referenssi jatkokehitykselle on 2015 vaalien alla toteutettu laaja-alainen energia- ja ilmastokeskustelu: www.debattibaari.fi/ilmasto

Ilmapuntari

Uusia tuulia. Tekoöly voittaa sakkimestarit ja kirjoittaa jo lehtijuttuja. Hallituksen puoliväliriihen kootut räpistelyt ja puheiden pyörtämiset herättävät ajatuksen, että villtävän tarkka laskukyky ja horjumaton putkiaivoinen ajattelu voisivat sittenkin tuottaa paremman tuloksen kuin inhimillinen horjuva politiikanteko.

Synkkää. Torrakot tanaan ja juhlimaan. Menäänköhän muissakin maissa ikävimmän kautta juhlaan? Esimerkiksi Suomen globalisaatiota juhlistavan rahan hukkuva lapsi on aika synkkä aihe. Etenkin kun Suomi on globalisaation voittaja, vaikka perussuomalaisen propaganda muuta väittääkin.